

Lyd og akustik – hvad er vigtigt?

I mange (hundrede) tusindvis af år boede mennesket i huler – og vores hørelse tilpassede sig det udendørs miljø. Skulle arten overleve, skulle vi kunne reagere på selv den mindste lyd (også når vi sov!) – og vi skulle evne at adskille vigtige lyde fra uvæsentlige. Sådant fungerer vores hørelse stadigvæk, og vi har ikke tilpasset os et liv indendørs, hvor lydets energi påvirkes af rummets størrelse, form og overflader, og vi kan derfor opleve problemer med lyd og støj, hvis et givent rum ikke er akustikreguleret.

Et af de problemer, man typisk oplever, hvis akustikken ikke er i orden, er lang efterklangstid. Efterklangstid kan bedst beskrives som 'ekko' eller 'rumklang' og beskriver, hvor lang tid lyden er i rummet, inden den dør ud. Som ekstremt eksempel kan nævnes lyden i en stor kirke – her er der lang efterklangstid. Når vi går tur i skoven eller på en åben mark – har vi stort set INGEN efterklangstid. Og det er dét, som hørelsen er skabt til at opleve. I fx et klasseværelse, hvor man skal kunne høre, hvad læreren siger eller have mulighed for at lave gruppearbejde, er det uhyre vigtigt, at efterklangstiden er kort. Er den for lang, vil talen være utydelig, og man vil automatisk tale højere og højere for at kunne høre sig selv og sine kammerater. Har man yderligere et høretab, er man særligt udsat, da det vil blive unødigt svært at følge med i hhv. en samtale, lærerens tale eller gruppearbejde. Sproglydende 'blandes', og for eleven med høretab, er det næsten umuligt at følge med, hvis efterklangstiden ikke er kort.

Bygningsreglementet stiller krav til netop efterklangstid, og de gængse regler er som følger:

- Almindelige klasselokaler (altså IKKE grupperum eller rum til projekt/- eller gruppearbejde): **0,6 sek.**
- Grupperum, rum til specialundervisning, alle daginstitutioner (herunder vuggestuer, børnehaver, SFO, klub osv.): **0,4 sek.**

Der er ofte en diskussion om, hvornår et klasselokale er 'almindeligt', og med den nye skolereform er det min opfattelse, at det 'traditionelle' og 'almindelige' klasselokale stort set ikke eksisterer: Alle rum skal være egnede til gruppearbejde og børn med særlige behov skal kunne inkluderes overalt. Dette er én af grundene til at man bl.a. i Københavns Kommune kræver 0,4 sek. i alle skolens lokaler.

Måling af efterklangstid bør gøres af en akustiker med ISO-standardiseret udstyr, men man behøver ikke meget mere end en ballon for at få en indikation af, hvordan lyden i rummet er. Springer man en ballon i det lukkede lokale, vil man kunne fornemme om efterklangstiden er lang – altså om lyden bliver i lokalet i lang tid – eller om den dør hurtigt ud. Hvis man mistænker, at lokalet ikke overholder kravene for efterklangstid, kan dette evt. påpeges overfor PPR, som har ansvaret for barnet med høretab. Endelig er det vigtigt at påpege, at en evt. akustikregulering kommer ALLE til gode – ikke bare barnet med høretab.

Mai-Britt Beldam, Ecophon A/S